

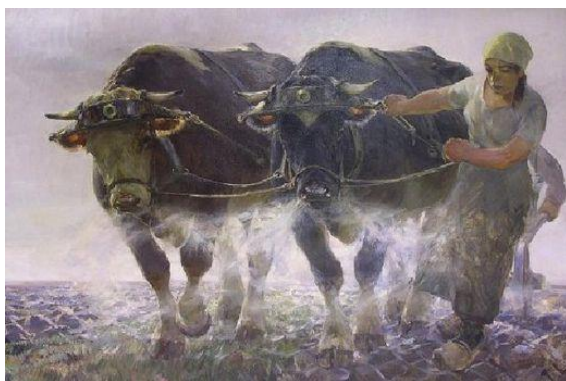
nacarat - najčistšia podoba *karmínu*

naciálno-socialistické umenie - jediná uznávaná forma umenia počas nacizmu, ktoré bolo oslavou idealizáciou ľudí plných sily; obrazy cnostných hrdinov, sedliackeho života a ničím nenarušovanej súdržnosti rodiny slúžili ideologickej propagande; výtvarné prostriedky sa vyznačovali konzervatívnym *akademizmom*; všetky ostatné umelecké smery odmietané ako „*Entartete Kunst*“/umenie *úpadkové*; pozri *eklektizmus*, *nová vecnosť*

www: Hitler nenávidel *modernu*, a aby ukázal, aké umenie zodpovedá duchu Tretej ríše, položil v októbri roku 1933 v Mníchove základný kameň Domu nemeckého umenia, navrhnutého Paulom Troostem v duchu martiálneho klasicizmu (tematicky zameraného na boj); obria stavba sa otvorila verejnosti 18. júla 1937; prišli desiatky tisíc ľudí, ktoré čakal trojdňový slávnostný program; v úvodnej slávnostnej reči Hitler opäť napadol „modernu“ a zdôraznil, že národnosocialistické Nemecko chce znovu „nemecké umenie“, a toto musí byť a bude ako všetky tvorivé hodnoty ľudu večné; vytvoril tak základy mýtu o takzvanom umení nacionálneho socializmu, ktoré ale ako také v skutočnosti nikdy neexistovalo; prinajmenšom nie, pokiaľ ide o jednotný štýl či motívy; Hitlerom otvorená Veľká výstava nemeckého umenia (Große Deutsche Kunstausstellung, skratka GDK) sa uskutočnila v rokoch 1937-1944 celkom osemkrát; na výstavách sa objavovali hlavne maľby, grafiky a sochy; tematická skladba diel mala do istej miery aj propagandistický zámer; okrem bežných portrétov, krajínok, *rustikálnych* tém, aktov alebo mytologických scén tu boli značne zastúpené politické a vojenské námety ako portréty nacistických vodcov, diela odrážajúce životnú realitu nacizmu, vyobrazenie vojakov či vojnové výjavy; podľa expertov malo ale cielene propagandistické motívy najviac 15 percent vystavovaných diel; celkom sa ich na GDK objavilo cez 11 tisíc od približne dva a pol tisícky umelcov, dnes už väčšinou zabudnutých; približne šesť tisíc artefaktov našlo kupca, u tisíce z nich to bol sám Hitler

Autor neuvedený: Nemeckí vojaci prekračujú rieku Másu
Autor neuvedený: Paridov súd

Autor a názov neuvedené

nacistické umenie - pozri *umenie naciálno-socialistické*
nacistický kríž - *kríž nacistický*

nacizmus - pozri *hviezda židovská, ghetto, umenie naciálno-socialistické, „Entartete Kunst“, úpadkové umenie, Ježišova kopija, ružová farba, Thule, Wodan/Wotan; Hitler, slobodomurárstvo, Nemecko; Š. Bednár, L. Varga*

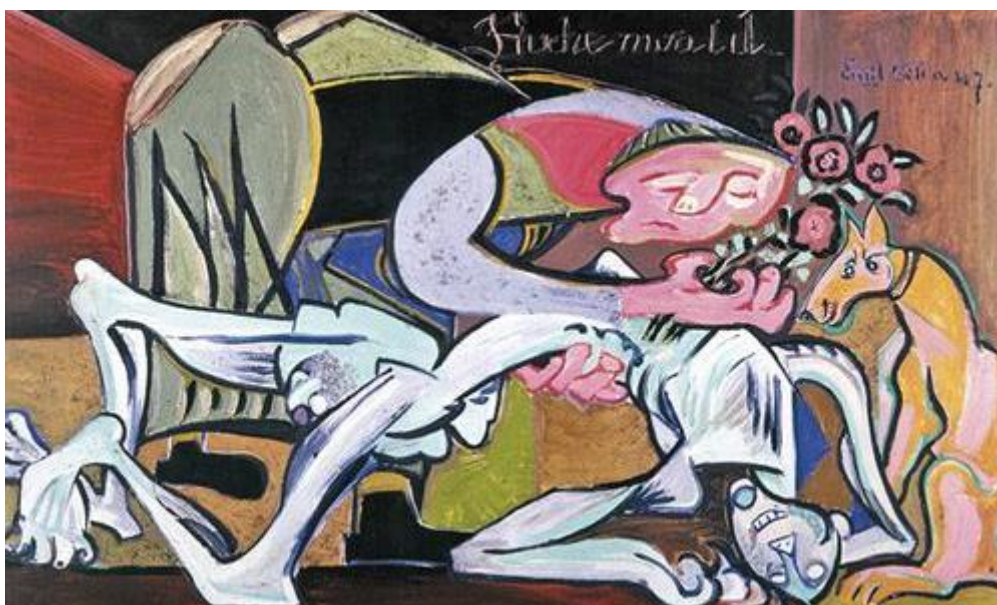
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Nacismus>

L. Varga: Výjav z koncentráku (1944)

A. Jasusch: Koncentrák (nedokončené, 1960)

E. Filla: Buchenwald

„náčelnícke palice“ - kostená *industria* z obdobia *magdalenien*u, pre svoj tvar nazývaná „náčelnícke palice“
náčrt - skica

http://sk.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci

nádej - v alegórii *Spes*; v ľudových poverách a v kresťanstve pozri *pavúk*, *pochodeň* (Heinz-Mohr); *beznádej/beznádejné prípady*; *Zvestovanie ako hon na jednorožca; jednorožec* (Biedermann); *kotva*

F. Guardi: Alegória Nádeje (1747)

A. Kauffman: Portrét Luisy Leveson ako bohyne nádeje
G. F. Watts: Nádej (1886)

nadglazúra - angl. overglaze – „cez glazúru“; technika zdobenia keramiky dvomi glazúrami, založená na aplikovaní aplikovania špeciálnych materiálov s nízkym stupňom vypálenia na už vypálenú glazúru; počas druhého vypaľovania prvá glazúra zmäkne natoľko, aby sa druhá glazúra do nej prenikla a stala sa jej trvalou súčasťou; výber podkladovej glazúry určí povrchovú úpravu; lesklý alebo matný povrch základnej glazúry má za následok matnú alebo lesklú glazúru nad povrchom; farba podkladovej glazúry ovplyvňuje konečný efekt v druhej glazúry; kombinácia a experimentovanie s rôznymi lesklými glazúrami napomáha tvorbe vlastných farieb

<http://www.finedictionary.com/Overglaze.html>

nádoba na pivo - pozri *holba*, *krígel'*

https://www.google.sk/search?q=n%C3%A1doba+na+pivo&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&source=iu&imgil=GfluKx215n6NGM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtn%253AANd9GcR-L6Q8motccypN-m3O6s7rsHC9v0jril8N4P0qL-yzszJ_CPY0JA%253B394%253B292%253Bhy-GkaA-R9dnM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.kgbacikovia.websnadno.cz%25252FAj-to-patri-k-filozofii-zivota.html&sa=X&ei=al_SUsGJBqrJ4gTN2YHQDw&ved=0CGIQ9QEwBQ&biw=1857&bih=994#facrc=&imgdii=&imgrc=oxb4J62j8rkFKM%253A%3BAvgQkPQ-1zowbM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.milujipivo.cz%252Fwp-content%252Fuploads%252F2012%252F03%252Fstein.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.milujipivo.cz%252Fhistorie-pivnich-nadob%252F%3B230%3B230

Keramické kanvice na pivo

Cínové kanvice na pivo

nádoby, riad - gréc. fiale – „nádobá“; pozri *čutora, dieža, dóza, džbán, holba, fľaša, hrniec, humpen, kadička, kalich, karafa, mažiar, misa, panvica, pohár, pokál, samovar, sud, tanier, téglík, terina, vedro, zásobnica, žardiniera*; Grécko (pozri *antická keramika*); Čína: *ku, kü, chu, kej, li, pchou, ting; pískajúci huakos; zoomorfný štýl; kuchyňa, stolovanie*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1doba>

H. Francken II: Zátišie (17.st.)

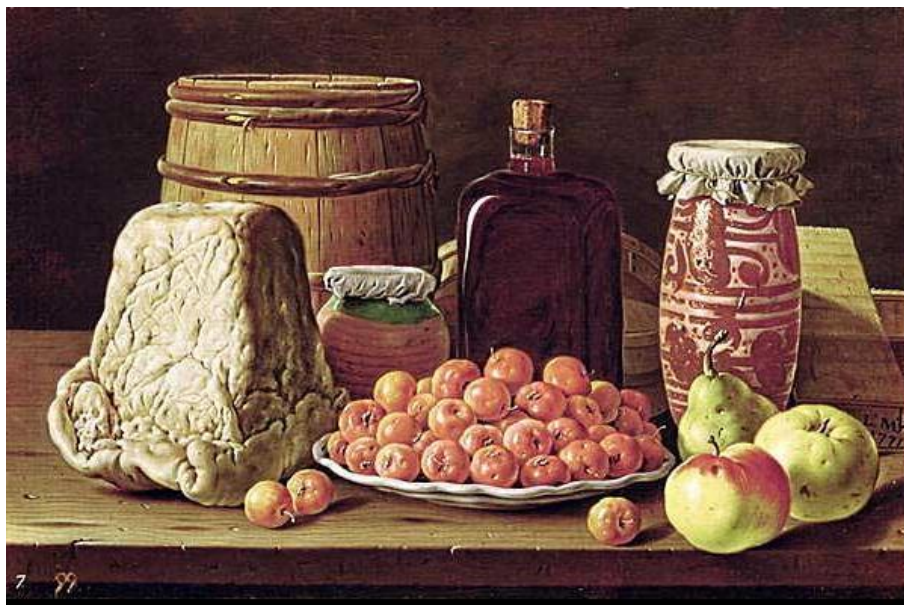
J. van Son: Zátišie s krabmi, broskyňami, marhuľami, hroznom a napoly olúpaným citrónom (17.st.)

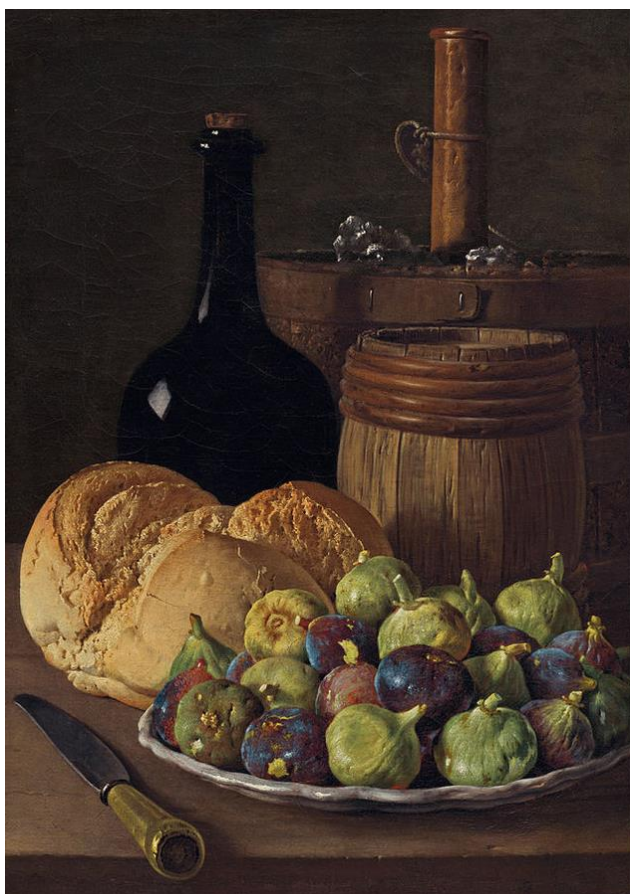
L. E. Melendez: Zátiešie s ovocím a riadom (bodegón, 1760-1765)

L. E. Melendez: Zátiešie s lososom, citrónom a tromi nádobami (bodegón, 1772)

L. E. Melendez: Zátišie s ovocím a syrom (bodegón, 18.st.)

L. E. Melendez: Zátišie s chlebom a figami (bodegón, 1770)

L. E. Melendez: Zátišie so slivkami a figami (bodegón, 18.st.)

L. E. Melendez: Zátišie (bodegón, 1770)

L. E. Melendez: Zátíšie (bodegón, 1770)

L. E. Melendez: Zátíšie s ustricami, cesnakom, vajcami a džbánom (bodegón, 1772)

L. E. Melendez: Zátišie s čokoládovým servisom (bodegón, 1770)

L. E. Melendez: Citróny, bomboniéra a nádoby (bodegón, 18.st.)

nádoby antické - antické nádoby
nádoby božieho hnevu - sedem nádob božieho hnevu
nádoby čínske - čínske nádoby
nádoby liturgické - liturgické nádoby
nádoby náhrobné - náhrobná nádoba

nádoby pohrebné - pohrebné nádoby

nadokenná rímsa - rímsa nadokenná

nadpis - pozri *headline, lemma, nadpisová páska; epigraf*

nadpisová páska - kreslená, maľovaná, reliéfná páska, sprevádzajúca zobrazovaný výjav alebo iba postavu, ale aj krajinu; slúži na identifikáciu postáv alebo miesta, vysvetlenie deja, prípadne reprodukuje hovorenú reč; pozri *titulus, hovoriaca páska, banderole/banderola, nápis; tzv. veľkí proroci; jednorožec*

Majster kráľovnej Márie: Apoštoli a proroci (paralelizmus, Žaltár kráľovnej Mary, 1310-1320)

Anonym z Vestfálska: Boh Otec na tróne s Pannou Máriou a Ježišom (Vestfálsko, neskoré 15.st.)

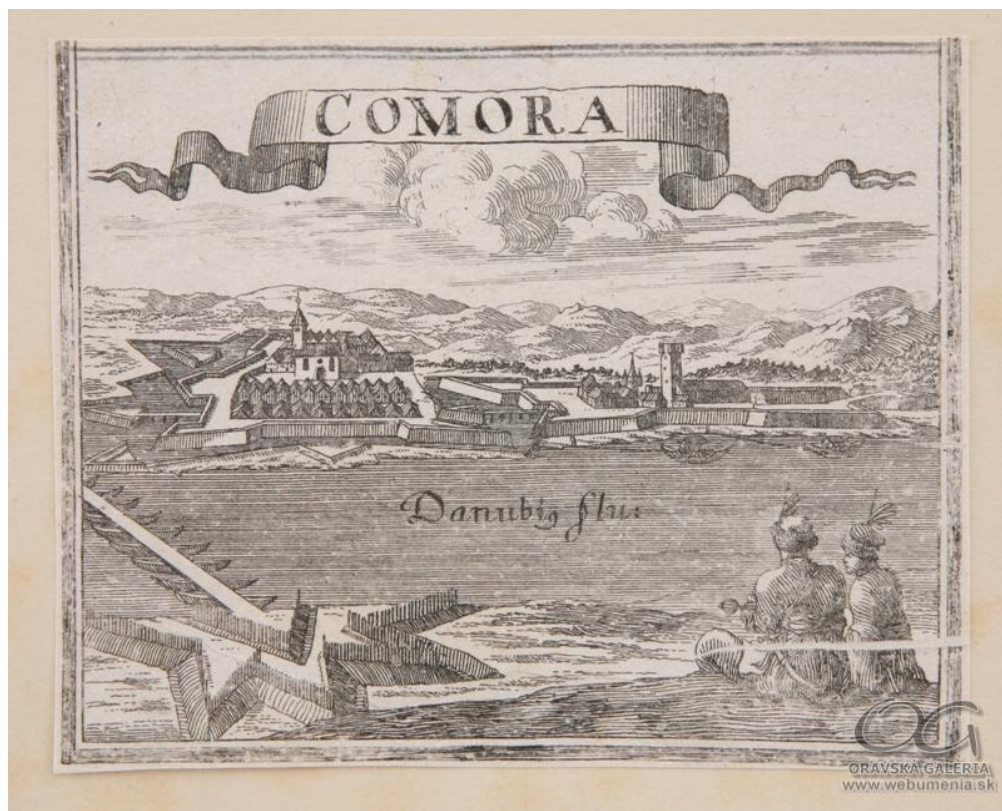
Tizian: Archanjel Gabriel (Polyptych vzkriesenie)

Tizian: Philip II. ponúka dona Fernanda bohyni Víťazstva

F. Mociak: Malý Ježiško so svätým Jánom Krstiteľom

J. van der Nypoort: Komárno

Dürerova škola: Kristus v lise (kostol sv Gumberta, Ansbach, okolo 1511)

nadpražie - *preklad*; konštrukcia nad okenným alebo dverovým otvorom; horný drevený, kamenný trám nad dverami a inde; pozri *architráv*, *kladie*; pozri *supraporta*, *štít*, *tympanón*, *frontón*

nadprirodzené legendy - pozri *Banshee*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Supernatural_legends

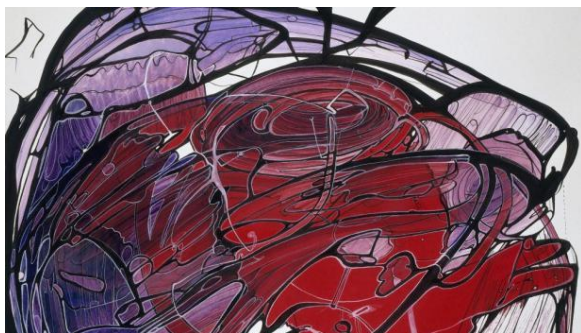
nadrealizmus - slovenský umelecký smer v 30.-40.rokoch 20.st., ťažisko v literatúre, čiastočne vo výtvarnom umení; opieranie sa o princípy francúzskeho a českého *surrealizmu*; (Mudroch, Kostka, Majerník, Matejka, Milly, Želibský, Pribiš, Höffstädter, Nevan, *Šimerová-Martinčeková*, Hložník, Semian, Chmel, Šturdík, *I. Weiner-Král'*); v literatúre pozri *absolútna poézia*

ňadro - *prsník*

nadstavec oltárny - *oltárny nadstavec*

nádvorie - pozri *kaštieľ*

Nádvorníková Alena - pozri *absolútny surrealizmus*

A. Nádvorníková: Chorá moc (automatická kresba)

Naftol AS-D - Smith: alternatívny názov pre *stálu červeň FGR*

Naftol AS-TR - Smith: alternatívny názov pre *karmín stály*; popis naftolu AS-TR bežne používaný v USA sa dotýka iba jednej spájajúcej zložky; treba overiť v indexe farieb, alebo označenie naftol môže byť zavádzajúce (možné pod týmto názvom nájsť niekoľko rôznych pigmentov s kolísavou stálosťou na svetle (týka sa to všetkých označení naftol))

Naftol-karbamid - Smith: alternatívnym názvom je *naftolový karmín*; organický pigment (pozri *farbivo organické*); v indexe farieb pod názvom *Pigmentová červeň 160*; modro červená; *opacita*: polopriehľadná; *farba olejová, akryl*; komerčné využitie vo *farbách tlačiarenských*, kde nie je tak dôležitá stálosť na svetle; pozri *naftol AS-TR*

naftolová červeň - *červeň naftolová/červeň naftolová AS/Arylamid B.O.N.*; (Smith)

naftolová červeň AS - alternatívny názov pre *červeň naftolovú*

naftolový karmín - Smith: ďalší alternatívny názov pre *karmín stály*, ďalej pre alternatívny názov pre *Naftol-karbamid*

nága - v preklade *had, démon* v podobe hada

1.*nágovia a náginí*

2.*had* za hlavou *Budhy* rozvinutý do tvaru podušky alebo *baldachýnu*; kmérske umenie Thajska; podľa tradície sám *Buddha* sa niekoľkokrát narodil v podobe nága; pozri *kmérsky úsmev*

Nagel Pieter - (?); rytec 16.-17.st.; pozri *alegória Starého a Nového zákona*

P. Nagel: Muž medzi Starou a Novou zmluvou (1567)

náginí - ženský náprotivok *nágov*; niekedy sa stávajú manželkami indických hrdinov a kráľov

nágovia - v staroindickej mytológii polobožské bytosti s ľudskou hlavou a hadím chvostom; nepriatelia vtákov a ich kráľa *Garudy*; žijú pod zemou, kde strážia poklady; považovaní za divotvorcov a mudrcov; ich ženské náprotivky *náginí*; pozri *indickí bohovia*; *monštrá*; *Séša*

Nagy Martin - pozri *realizmus sociálny*

M. Martin: Deti pred výkladom

Nagybánya - pozri *Maďarsko*; *Nagybánska slobodná škola*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Baia_Mare

B. Iványi-Grünwald: Pohľad Nagybánya s riekou Gutin (1906-1908)

Nagybánska slobodná škola - súkromná maliarska škola, ktorá vznikla z *maliarskej kolónie* po vzore *Barbizonskej školy* a stala sa základom maďarskej moderny a mala tiež vplyv na vznik slovenskej moderny; po *realistických* a *naturalistických* počiatkoch umelci tvorili v štýle *neoimpresionizmu* a *fauvizmu*, ovplyvnení *Parížskou školou*; (B. Iványi-Grünwald, Károly Ferenczy, István Réti, János Thorma, T. Zemplényi, A. Bernáth a ďal.); pozri *maliarstvo maďarské*

„nahá móda“ - posmešné označenie ľahkej a priesvitnej ženskej *módy* z čias Franc. revolúcie 1789 a Direktória; šaty *chemise* boli protikladom rokokových *krinolín* a tuhých *korzetov*; móda sústredená do *salónov* prvých dám Direktória, kde sa sústreďoval politický, spoločenský a umelecký život porevolučného Paríža

náhoda - významom jej blízka *príležitosť*; gréckou bohyňou náhody bola *Tyché*; pozri *tychizmus*, H. Arp

P. Veronese: Príležitosť korunuje spiaceho muža (freska, 1560-1561)

nahota - značí prirodzenosť, prírodnosť, trvalosť, vlastnú podstatu (v *gréckej mytológii* spočiatku nahý zobrazovaný *Poseidón*); v jednotlivých myšlienkových sústavách nahota hodnotená kladne aj záporne; v staroveku často vyžadovaná pri *magických* a kultových úkonoch (*Médea* trhala kúzelné byliny neoblečená); v *kresťanstve* nahota symbol nevinnosti a večnosti bytia (*Adam* a *Eva* nahí > oblečení *figovým* listom alebo *bedrovým rúškom* až od okamihu svojej smrteľnosti; *Kristus* v obrazovom výjave *Bičovanie* nahý iba s bedrovým rúškom); nahota vo vyobrazeniach *Posledného súdu* značí aj obnaženosť duchovnú a morálnu (pozri *Posledný rúd*, *vázenie duší*; Hall); význam nahoty má aj *bosonohosť*, ktorá ju nahrádza; nahota kresťanskej sekty *adamitov* hlásala návrat k nevinnosti prarodičov *Adama* a *Evy*; pozri *falus*; *kult tela*

-nahota *Kristovho* tela vo výjave *Oplakávania Majstra de Rohan* je síce atypická a „šokujúca“, ale plne zodpovedá symbolike duchovnej a morálnej obnaženosť (v zmysle úplnej čistoty) pred očami prizierajúceho Boha; plne vyjadruje dôkaz obety po najvyššiu medzu

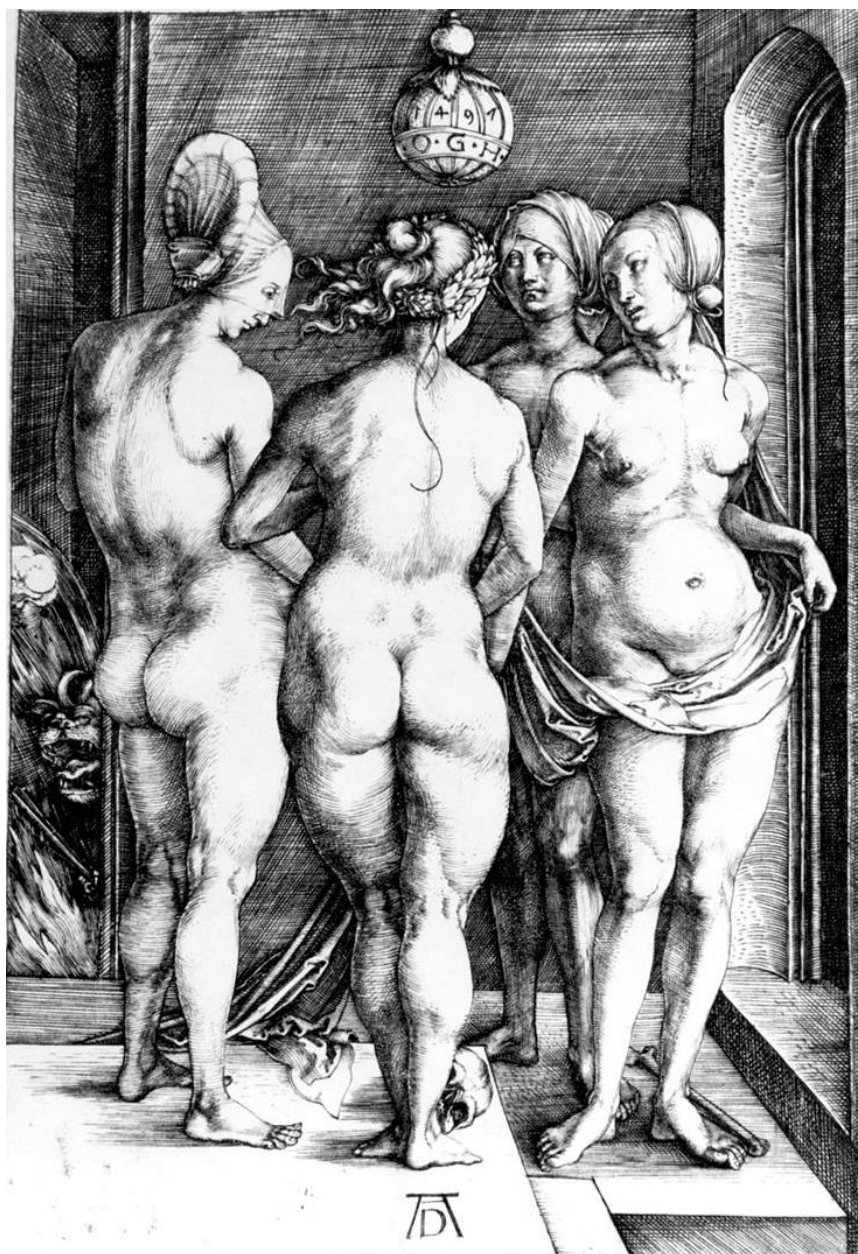
www v súvislosti s heslom *Valentín*: *luperkálie*, slávené 15.februára; išlo o starodávny rituál ovčiarov, sprevádzaný zvieracími obeťami a tancom; počas sviatku údajne behali v uliciach Ríma nahí muži a šľahali ženy korbáčmi, aby im priniesli *plodnosť*; *pápež Gelsius I.* (492-496) *luperkálie* zrušil

-v súvislosti s heslom *Noe*: z doby po *potope sveta* vypráva biblia zaujímavú udalosť, ktorá sa udiala medzi *Noem* a jeho synmi; *Noe* bol prvý, kto zasadil *vinič*; napil sa vína a opil sa; ležal nahý v stanu; keď *Chám* uvidel nahotu svojho otca, povedal o tom svojim bratom vonku; *Šém* a *Jáfet* vtedy vzali plášť a oba si ho dali na ramená; potom pospiatky išli a prikryli nahotu svojho otca; boli obrátení čelami späť, tak nahotu svojho otca nevideli

<http://19thcenturyrealism.com/category/nude/>
https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_nudity

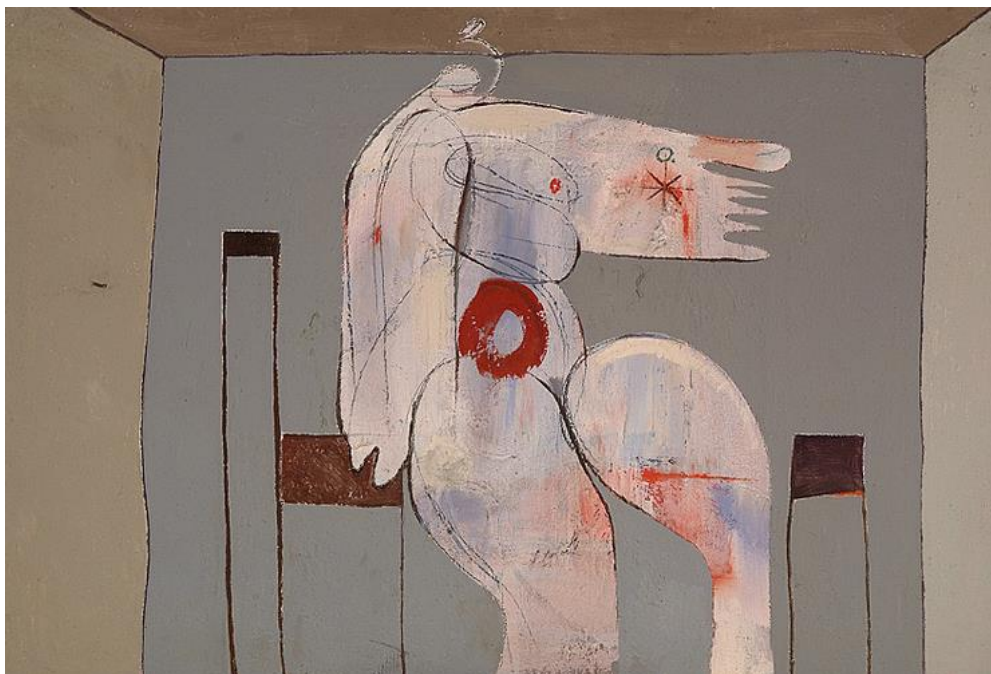
Majster Rohan: Oplakávanie (iluminácia z rukopisu Grandes Heures de Rohan, 1435)

A. Dürer: Štyri nahé ženy alebo Štyri čarodejnice (medirytina, 1497)

P. Lisebetius podľa P. Veronese: Nahota (lept, 1673)

M. Paštéta: Znamenie (1968)

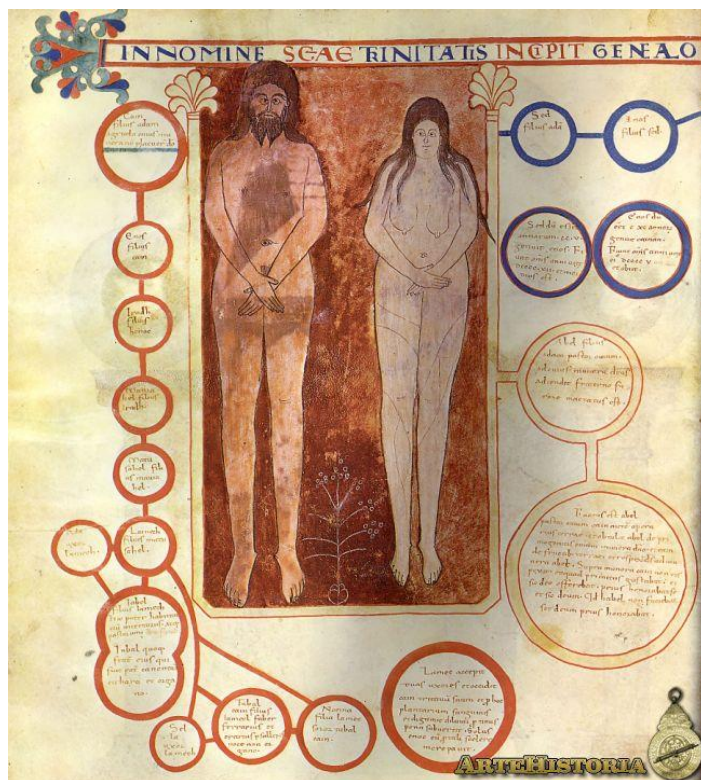
nahota duchovná a morálna - pozri *bosonohosť, karmelitáni bosonohí, morálka*

nahota heroická - nahota antických sôch *héros*ov zameraná za vyjadrenie *kánonu* krásy (pozri *kalokagatia; krása*)

-v súvislosti s *Beatus Saint-Sever*: nahota v románskom umení sa prvý raz objavovala práve na postavách Adama a

Hermes z Atalanta (rínska socha v Lysippovom štýle, 2.st.pr.Kr.)

Esteban García: Adam a Eva (Beatus Saint-Sever, 1028-72)

tzv. **náhradné hlavy z Gízy** - egyptské sochárstvo z čias Starej ríše (3200-2400 pr.Kr.): realistické portréty podľa sadrových odliatkov; pozri *egyptské umenie*
náhrdelník - pozri *koral, torques, kolier; šperk, suché plstienie*

<http://www.kameny-perly.cz/Detail.aspx?Id=1644> (súčasné modely)

<https://sk.pinterest.com/pin/142285669452999377/> (súčasné modely)

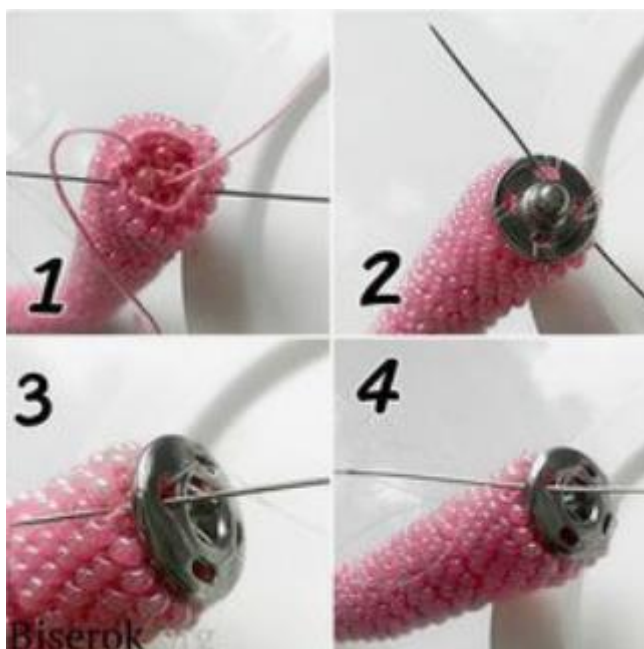
<https://sk.pinterest.com/pin/292030357057513365/> (súčasné modely)

<https://sk.pinterest.com/pin/158540849365928341/> (rôzne viazanie)

[https://www.google.sk/search?q=mo%C5%99sk%C3%BD+kor%C3%A1l+n%C3%A1hrdeln%C3%ADk&tbm=isch&tbs=rimg:CSuX0JIQg4filjh-YAWBoHsEvNl1U99Z82GRlmBwqJEsNyoOSPqZGprtdcn07w0cZ17n8XXk2R7OXAzbehF5_19t4DSOscX5gBYGgewS8EUP2wBlJ6erJKhIJ2XVT31nzYZERT9GWTn_1yt5UqEgmWYHCokSw3KhEg_1BXS8IY1VyoSCQ5I-pkamu11EdqpcLGSJcyAKhIJyftvDRxnXucRzoN0GvT8vYkqEgnxdeTZHS5cDBEHEv38WScv8SoSCdt6EXn_123gNEZQFtbbiQzIJ&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjv0Zrc8IfYAhXFYVAKHVYjD8sQ9C8IHw&biw=1817&bih=962&dpr=1#imgsrc=GnD89dR8LGUfnM:](https://www.google.sk/search?q=mo%C5%99sk%C3%BD+kor%C3%A1l+n%C3%A1hrdeln%C3%ADk&tbm=isch&tbs=rimg:CSuX0JIQg4filjh-YAWBoHsEvNl1U99Z82GRlmBwqJEsNyoOSPqZGprtdcn07w0cZ17n8XXk2R7OXAzbehF5_19t4DSOscX5gBYGgewS8EUP2wBlJ6erJKhIJ2XVT31nzYZERT9GWTn_1yt5UqEgmWYHCokSw3KhEg_1BXS8IY1VyoSCQ5I-pkamu11EdqpcLGSJcyAKhIJyftvDRxnXucRzoN0GvT8vYkqEgnxdeTZHS5cDBEHEv38WScv8SoSCdt6EXn_123gNEZQFtbbiQzIJ&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjv0Zrc8IfYAhXFYVAKHVYjD8sQ9C8IHw&biw=1817&bih=962&dpr=1#imgsrc=GnD89dR8LGUfnM;)

<https://sk.pinterest.com/pin/85568461644504281/>

Študentská práca žiakov z Pratt institute: Štola (papier)

<https://sk.pinterest.com/pin/530017449882220642/>

Nedatované

Portrét bohatej dámy z Palmýry (1.-2.st.)

náhrobná doska - *náhrobok* v tvare dosky zapustený do dlážky alebo súčasť iných *náhrobkov* (*tumba* apod.); raný stredovek; pozri *arkosolium*

náhrobná váza - vo forme *náhrobku*; *pohrebná nádoba* je aj s popolom mŕtveho (napr. *kanopa*)

náhrobné plastiky - pozri *haniva*; etruské *sarkofágy*; antické *hermy/hermovky*

náhrobník - kamenná alebo kovová doska zakrývajúca *hrob* na dlážke alebo múre *kostola*, s *nápisom*, datovaním, príp. portrétom zosnulého; pozri *epitaf*, *náhrobok*

Baleka: *náhrobný kameň*; druh *náhrobku* tvorený kamennou alebo kovovou doskou zakrývajúcou hrob a pozostatky mŕtveho; náhrobník obsahoval meno mŕtveho a ďalší text, výjav (rytý alebo reliéfny), šľachtický rodový *znak* (pozri *erb*) ap.; vo stredoveku sa po vodorovne položených náhrobníkoch chodilo na znamenie pominuteľnosti ľudského bytia (v kostoloch); od renesancie niektoré náhrobníky zasadzované zvislo do steny, múra, čo umožnilo užívať členitejšie a vyššie reliéfy

náhrobný kameň - 1.v staroveku pripomínajú prienik *smrťou* do iného sveta; v ňom má symbolicky pretrvávajúť sila a spoločenský význam mŕtveho (porovnaj *meteorit*, *dolmen*); z gréckych náhrobných kameňov s plastickým zobrazením zosnulého sa vyvinul *pomník* (Dudák); pozri *cippus*, *stéla*, *papier večnosti*, *náhrobník*, *epitaf*; *mastek pravý/talek*; *kohút*, *páv*, *olejová lampička*; *pochodeň* (Biedermann); *pentagram*, *pes*
2.*náhrobník*

náhrobný nápis - *epitaf*; pozri *epigram*

náhrobný pomník/náhrobok - 1.od praveku architektonický alebo sochársky útvar nad hrobom: mohyla, dolmen, tumulus; pozri cippus; *Deo Optimo Maximo, Dis manibus*; tzv. telo druhotné

2.starovek: *mastaba, chrám, pyramída, stéla, mauzóleum*, rímske náhrobné stavby, stredoveké kaplnky a mešity, kolektívne karnery a ossuaria; pozri naiskos, pinax; kameň náhrobný; kaplnka

3.v interiéri: rímske portréty predkov, *tumby, sarkofágy, epitafy, kenotafy, náhrobníky, náhrobné dosky*

pozri orant, adorant, tabernákulum; *estráda/podesta; jašterica, lev, pes, kruh, luna, páv, olejová lampička*

Baleka: architektonické alebo iné výtvarné dielo pripomínajúce miesto, kde je mŕtvy pochovaný; vyjadruje spoločenské postavenie zosnulého, kultové zvyky a predstavy o posmrtnom živote, glorifikácii apod.; náhrobok sa vyvíjal v Európe najprv v podobe *menhiru, dolmenu, mohyly, kupolovitého hrobu* (pozri *tumulus*) známeho v stredomorskej oblasti ale aj na Ďalekom Východe (Kórea); náhrobkom bol *komorový hrob* (v zemi, jaskyni, skale), *šachtový hrob* (Mykény); miesto pohrebu označuje tiež kolmo postavená reliéfná *stéla*, náhrobná doska, *lekythos* vo forme *náhrobnej vázy*; v *Malej Ázii* v 6.st.pr.Kr. vyvinutý *vežový hrob* s pohrebnou komorou hore; ďalej monumentálny náhrobok: *mauzóleum* (*Tádž Mahal, mauzoleum v Halikarnase*); mauzóleá sa uplatnili najmä v Číne, kde mali brány s viacerými vchodmi; ďalším typom je náhrobok vo tvare stĺpu s popolom mŕtveho na úpätí drieku (pozri *Trajánov stĺp*); stredovek nadviazal na tradíciu *sarkofágov, katakomb* a stél, ktorú prehodnotil a obohatil o ďalšie typy: *krypta* s kamennou alebo bronzovou náhrobnou doskou, ktorá prikrývala *tumbu* alebo hrob zapustený do dlážky chrámu (spočiatku bez výzdoby, neskoršie s reliéfmi zobrazujúcimi zosnulého); podobu náhrobku dostala aj *cintorínska kaplnka - karner*; výzdoba náhrobkov počas renesancie obohatená o voľnú plastiku, ktorá bola často začleňovaná do celkového myšlienkového programu (pozri *Medicejská kaplnka*); od 18.st. sa náhrobok stále viac stáva osobnou upomienkou zosnulého; v 20.st. snaha založiť novú tradíciu náhrobkov v podobe *pomníkov* na veľkých cintorínoch; pozri *náhrobník, náhrobný kameň; obelisk; pamätník*

K. F. Lessing: Krajina s cintorínom a kostolom (grisaille, 1837)

B. Kolčáková: Náhrobok (1968)

náhrobok Džóserov - pozri *Sakkara, Džóser*

náhrobok Michelangelov - mramorový náhrobok od talianskeho umelca *G. Vasariho* v bazilike Santa Croce vo Florencii

G. Vasari: Náhrobok Michelangela (detail, bazilika Santa Croce, Florencia, 1570)

Nahum - jeden z dvanástich *malých prorokov*; žil v Elkášu v *Judsku* a pôsobil zrejme až po dobytí *Téb* (663 pr.Kr.) *Asýriou* za vlády *Ašurbanipala*; kniha Nahumova pravdepodobne písaná po zničení *Ninive* (613 pr.Kr.); opisuje bohoslužby v jeruzalemskom chráme (pozri *Jeruzalem*) a zničenie Ninive; zničenie obidvoch miest malo rovnaký dôvod: bola potrestaná potrestal krutosť a pýchu vládcov, smilstvo obyvateľstva a ich pohŕdanie židovským Bohom

Baleka v súvislosti s heslom *proroci*: identifikovateľný podľa kráľa pri svojich nohách alebo podľa kobyliiek (víťazstvo v *Ninive*)

James Tissot: Prorok Nahum

nach - 1.červený odtieň; pozri *červen*

2. *červen* molybdátová/šarlát chromový

nach týrsky - purpur; pozri *červen*; pigmenty a farbivá *červené*

nachová červeň - doslovný preklad gréckeho kokkinos - „*karmín*“; > zrejme preto chybné (?) zamieňaný za purpur/nach týrsky

Naida - v gréckej mytológii nymfa, ktorá porodila Poseidónovi boha Protea

Naim - hebr. naim - „príjemný“

Nový biblický slovník: dedinka, ktorá sa dodnes takto menuje, ale jej meno spomína iba Lukáš (7,11-17); leží niekoľko kilometrov na juh od Nazaretu; usudzuje sa, že práve v nej sa odohral príbeh Vzkriesenia syna naimskej vdovy; problém však robí poznámka o mestskej bráne, lebo tento Naim nikdy nebol opevnený, a preto nemohol mať skutočnú bránu; termín brána však môže voľne označovať miesto, ktorým sa ide medzi naimské domy; keďže podobný príbeh sa odohráva v Šúnemu (2Kráľov 4), prichádza do úvahy aj toto mesto, ktoré sa navyše nachádza v tej istej oblasti; pozri biblia

naiskos - 1.starogrécky *náhrobok* (5.-4.st.pr.Kr.) typu malej svätyne, kultového chrámiku s *antami* a reliéfom na priečelí (scény s živými a mŕtvymi vedľa seba)

2.dekoratívny ozdobný motív v náhrobnej keramike z Apulie zo 4.st.pr.Kr.; porovnaj *funerálna keramika*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Naiskos>

Dve ženy prinášať obeť mŕtvej žene sediacej v naiskose (apúlsky červenofigurový lútron, 340-320 pr.Kr.)

Naiskos zámožného aténskeho vojaka (keramika, 320 pr.Kr.)

Náits/Naits - Natovia

naivné umenie - z naivný – „detsky prostý, bezprostredný, jednoduchý“; vo výtvarnom umení synonymum k *insitnému umeniu*

naivní maliari - pozri *M. Primačenko*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Na%C3%AFve_painters

naivní maliari francúzski - francúzski naivní maliari

naivný realizmus - *transparentné zobrazovanie* v tvorbe detí alebo umení prírodných národov, napr. v Austrálii, detský „rontgenový pohľad“ na skutočnosť (tzv. *rentgenové obrazy*, pozri *rentgenový štýl*); pozri *etnické umenie*